

[A. C. Normann.]

ning til, at jeg undertiden har undret mig over, at de fleste fag har låset sig fast på næsten den samme læretid, uanset at fagenes færdighedsområder kan være yderst forskellige. Selvom der jo dog er visse afvigelser i længden af læretiden, er jeg bange for, at der her er traditioner, der giver for stor stivhed og ikke længere er helt hensigtsmæssige.

Jeg vil gerne tilsidst gøre nogle bemærkninger til den anden form for adgangs begrænsning, der har været fremdraget under denne debat, den begrænsning, der ikke er bestemt af hensynet til den mest hensigtsmæssige uddannelse, men hidrører fra de kollektive overenskomster, og det er vor opfattelse, at den arbejdsbegrænsning, der her foregår, skaber for ringe tilgang til det ene eller det andet fag.

Den højtærede økonomi- og arbejdsminister omtalte i sin fremsættelsestale grunden til, at regeringen ikke i forslaget havde medtaget kommissionsforslagets § 28 — som den ærede foregående taler citerede — forslaget om, at overenskomstbestemmelser, der begrænser lærlingeantallet indenfor et fag, er ugyldige. Jeg har studeret den højtærede ministers tale med åbent sind og stor omhu, men jeg har ikke rigtig under forsøget på at opløse talens substanser kunnet skelne, hvad det egentlig er, der får en socialdemokratisk regering til at vende sig imod friheden for den enkelte til selv at vælge sit livsfag. Det er naturligvis let at indse, at der blandt det enkelte fags arbejdere kan næres et ønske om ikke at blive så mange om faget, at efterspørgslen er dækket eller måske mere end dækket — med risikoen for arbejdsløshed og alt, hvad dermed følger; derved opnås jo mindre slagkraft overfor modparten i interessekampen. Men det bør vel aldrig lades af syne, at de, det går ud over, er arbejdernes egne kammerater og medlemmer af den gruppe, der mest har solidaritet behov, de ufaglærtes gruppe, som har det store antal arbejdsløse. Det er den første skade, der tilføjes dem, at denne arbejdsløshed har tilbøjelighed til at blive større ved, at vi efterhånden enten ved lovmæssig eller praktisk adgangs begrænsning på en lang række områder i samfundslivet driver flere og flere over i arbejds-

mændenes forbund, som oven i købet derved svækkes i interessekampen. Vi har ganske vist, såvidt jeg erindrer, haft lærlingeskalaer helt tilbage til før septemberforliget i 1899. Men efterhånden som arbejdsløsheden og dens årsager registreres stedse klarere og højere lønninger fristede de unge fra økonomisk svage hjem stadig stærkere til at tage plads som ung- arbejdere, har der fra arbejdsgivernes side i flere fag været gjort indtrængende forsøg på at komme bort fra denne adgangs begrænsning. Jeg synes også, dette må være en arbejderinteresse, men arbejdernes helhedsinteresse i faglig valgfrihed får jo ikke en chance, sålænge det kun er de faguddannede arbejdere, der tages på råd. Jeg kan ikke se andet her, hvor talen er om de ufaglærtes interesser, end at den højtærede ministers tanke, at henviser klager over forhold af denne karakter til lærlingerådet, vil være at komme af asken i ilden. Lærlingerådet, som den højtærede minister kalder det mest uvildige organ — hvis sammensætning jeg ikke skal kritisere — er aldeles ikke uvildigt, og det skal det vel heller ikke være. Det består formelt set af 1 uvildig, nemlig formanden, og 12 vildige.

Blandt arbejdsgivernes 6 repræsentanter kan interesserne vel ligge forskelligt fra fag til fag, selvom de fleste formentlig vil modsætte sig generelle adgangs begrænsninger. Blandt arbejdernes 6 repræsentanter vil de fleste eller alle komme til at repræsentere de faglærtes synspunkter. Det angives indirekte ved, at i alt fald handels- og kontorrepræsentanterne skal udgå fra handels- og kontorfunktionærernes forbund, og så skal vel de andre områders repræsentanter også være faglige. Medens altså samfundsinteresserne formelt kan klynge sig til den ensomme formand i det store råd, har de ufaglærte intet at klynge sig til. De ufaglærte har jo heller ikke været repræsenteret i den kommission, som har udarbejdet udkastet til alle disse bestemmelser.

Jeg synes, at hensynet til arbejdernes flertal, derunder den svagest stillede part, taler imod; hensynet til mange arbejdsgivere taler ligeledes imod, og hensynet til samfundet gør det også. Kunne vi så ikke godt bede om en smule resignation fra de få, der har en særinteresse i at trække stigen op efter sig? Arbejdsløsheden ville have været min-